

Prágai nemzetközi könyvtári vásár.

1994 májusában a cseh fővárosban ismét megrendezik a nemzetközi könyvtári vásárt (az ideiről a *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros* novemberi száma tudósított). A nagyszabású rendezvény, amelyre Európa számos országából várják a könyvtárosokat, könyvtárpolitikai döntéshozókat, könyvkereskedőket és az Európai Közösség képviselőit is, elsősorban a kelet- és közép-európai országok számára kíván segítséget nyújtani, illetve megoldási lehetőségeket, támpontokat kínálni a sok tekintetben hasonló problémákra.

A szakmai program keretében sor kerül a nemzeti könyvtárak, kereskedelmi cégek által szervezett műhelymegbeszélésekre. A könyvtári állománygyarapításhoz kapcsolódva hangsúlyt kap a külföldi szakirodalom valutáért, ill. segélyekből történő beszerzésének kérdése és lehetősége. Szó esik továbbá az Európai Közösség oktatás és képzés terén tervezett kezdeményezéseiről, s az e célra igényelhető Phare támogatásokról is. A rendezvény, melynek mottójául a rendezők a „könyvtárak napjainkban” (*Libraries now*) kitételt választották, az alábbi főbb témakörök köré szerveződik: *információ-technológia*, melynek keretében számítógépek, adatbázisok, adatbankok, elektronikus könyvkiadás stb. aktuális kérdéseiről lesz szó; *könyvtári berendezések, eszközök* témakörében a könyvtári bútorzat, épület, kölcsönzési, jelző és biztonsági rendszerek problematikájával kapcsolatban szerezhetnek információkat a látogatók; a *könyvek* alprogram lehetőséget biztosít a könyvkiadókkal, könyvterjesztőkkel való találkozásra, kapcsolatteremtésre, ill. kiadványaik megismerésére.

A könyvtáraknak, könyvkereskedőknek, kiadóknak lehetősége nyílik továbbá arra is, hogy kiállításon adjanak ízelítőt tevékenységükről.

Az 1993. évihez hasonlóan a könyvtári vásár kiemelkedő eseménye lesz az Európai Könyvtári Fórum, amely a könyvtárak, tudományos és kutató intézetek, egyetemek magas szintű konferenciája. A Fórum 1994-ben *Megőrzés és művészet (Conservation and Art)* címmel programot indít az új demokráciák könyvtárai számára. (További információk: Hanna March, Exhibition Director, Aven-court Exhibition Ltd. Byron House, 112A Shirland Road, London W9 2 EQ, UK. Tel.: + 44(71) 266 1986, Fax: + 44(71) 586 2429.)

Az Egyetemes Tizedes Osztályozás rövidített kiadás 1. kötete (Táblázatok) második változatlan utánnyomása rövidesen elkészül. Ára 2000 forint + ÁFA. A korlátozott példányszámra tekintettel kérjük, hogy igényüket minél előbb juttassák el a következő címre: OMIKK Értékesítési Osztály, 1428 Budapest, Pf.: 12.

Az Alliance of Universities for Democracy negyedik éves konferenciáján résztvevő *dr. W. Locander* professzor, az American Marketing Association nemzetközi igazgatója 1993. november 9-én, 17 órakor a Budapest Közgazdaságtudományi Egyetem Központi Könyvtárának tanácstermében ünnepélyes keretek közt átadta az egyetem és a könyvtár vezetésének azt a „business” könyvtárat, amelyet az American Marketing Association adományozott az egyetemnek, hogy az oktatási és kutatómunkát támogassa.

A Ráday Könyvtár a 18. században

Ritka eset, hogy egy tudományos munka kézírata 36 évig várjon a megjelenésre. Sajátos magyar viszonyainkra szomorúan jellemző tény, hogy ez történt a Ráday Könyvtár 18. századi történetét feldolgozó művel. A hatalomnak természetesen nem a téma, hanem a szerző ellen volt kifogása.

*

E kiváló könyvtártörténeti munka írója, *Segesváry Viktor* 1952-ben végzett a Budapesti Református Teológiai Akadémián, s pályáját mint könyvtáros kezdte el a Ráday Könyvtárban. A könyvtár igazgatója, *Papp László* – élve a lehetőséggel, hogy a diktatúra ekkor még nem nehezedett olyan súllyal az egyházi intézményekre – a Ráday Könyvtárat igyekezett tudományos műhellyé fejleszteni. Az ötvenes években nevezetesekek voltak a Ráday Könyvtár felolvasó ülései, ahol a könyvtár munkatársai és külső szakemberek a Ráday Könyvtárban őrzött, a magyar szellemi örökséghez tartozó nevezetes értékeket rendszeresen ismertették. Az itt uralkodó szabadabb légkör hamarosan a történeti kutatással foglalkozók népszerű találkozó helyévé avatta a könyvtárat. Papp László bízta meg *Segesváry Viktort* a Ráday Könyvtár történetének feldolgozásával, forrásul használva az ugyancsak itt őrzött családi levéltárat.

A kézirat 1956 tavaszán készült el, s a lektorálást végző *Szaunder József* javaslatára az MTA Irodalomtudományi Intézete elvállalta a munka kiadását. A forradalom után azonban *Segesváry Viktor* nyugatra távozott, s ezzel megghiúsult a mű kiadása. *Segesváry Viktor* előbb Svájcban, majd New Yorkban élt, s mint vezető beosztású ENSZ-munkatárs tevékenykedik ma is. Magyarországra még útlevelet sem kapott, csak a rendszerváltás után. *Ráday Gedeon* halálának 200. évfordulójára, 1992-ben, a szerző engedélyével s a Soros Alapítvány támogatásával jelenhetett meg végre a mű, a Ráday Gyűjtemény kiadásában.

*

A hazai művelődéstörténet kutatói előtt eddig sem volt vitás, hogy 18. századi könyvgyűjtőink között előkelő hely illeti meg *Ráday Gedeont*, s az általa létrehozott könyvtár felveszi a versenyt a többi nagy könyvtáralapító – a Telekiek, a Széchényiek, a Batthyányak – gyűjteményeivel. *Segesváry Viktor* most hiteles levéltári adatokra támaszkodva tárja fel a könyvtár keletkezésének történetét, s az állomány részletes elemzésével mutatja ki a gyűjtemény gazdagságát, sokrétűségét. (A Ráday Könyvtárral részletesen foglalkozott a *Könyvtáros* 1986. 7. száma.)

Segesváry Viktor először a gyűjtemény alapjait megvető *Ráday Pállal* (1677–1733) foglalkozik, akinek könyvtára a középnemesi protestáns műveltség tipikus vonásait mutatja, természetesen az átlagosnál jóval magasabb szinten. Már önállóan megfigyelhető a magyar könyvek céltudatos gyűjtése, amelyet azután fia, *Gedeon* (1713–1792) is folytatott. Az ő szenvedélyes gyűjtő tevékenysége,

páratlan irodalomtörténeti tudása, sokoldalú tájékozottsága fejleszti ki a könyvtárat az egyik legértékesebb hazai gyűjteménnyé. Segesváry Viktor könyvének legérdekesebb és adatokban leggazdagabb része a könyvek gyűjtésének nyomkövetése, a levéltári kutatások alapján a beszerzési területek, a beszerzési források és a beszerzésben közreműködők pontos feltérképezése. Betekintést nyerünk a 18. századi könyvvásárlás rejtelmébe, képet kapunk arról, hogy mennyi utánjárás, odafigyelés, összeköttetés, idő és pénz kellett ahhoz, hogy egy Magyarországon élő, nem is nagyon tőkeerős középnyereséges európai mércével is korszerű és gazdag állományú könyvtárat hozzon létre. Önmagában már ez is elévülhetetlen érdeme Ráday Gedeonnak, de ő tovább is ment: gyűjteményét a kor értelmisége számára hozzáférhetővé tette, s így a péceli kastélyban elhelyezett könyvtár a 18. század második felében valóságos szellemi központtá vált. A könyveket használók köréről Segesváry Viktor számos adatot tárt fel.

*

A szerző részletesen foglalkozik a Rádayak gazdasági helyzetével, a könyvgyűjtésre kiadott összegekkel. Kimutatja, hogy ennek a jövedelemhez viszonyított aránya jóval magasabb, mint *Széchenyi Ferencé* vagy *Festetics Györgyé*. Nem csoda, hogy Ráday Gedeon élete végére teljesen eladósodott, s utódainak már a könyvtár eladására kellett gondolniuk. A könyvtárnak ez az utóélete, melyet a szerző csak röviden érint, már jóval szomorúbb: Pécel Ráday Gedeon halálával megszűnik szellemi központ lenni, s a könyvtár nem gyarapszik tovább. Kivételes szerencse, hogy ez a nemzeti kincsként számontartott gyűjtemény vétel útján nem került külföldre s nem is szóródott szét, hanem a református hívek és az egyház áldozatkészségéből végül is érintetlen állapotban a református egyház birtokába jutott.

*

Segesváry Viktor könyve meggyőzően bizonyítja a könyvtárnak a 18. századi hazai művelődéstörténetben, s különösen a protestáns szellemi körökben betöltött fontos szerepét. A Ráday-család levéltárának könyvtári szempontból való, igen részletes feldolgozása hiteles képet ad számunkra az egyik legfontosabb felvilágosodás korabeli könyvtárunkról. Könyvtártörténeti irodalmunknak, ha megkésve is, de nagy nyeresége ez a könyv s csak sajnálhatjuk, hogy a kiváló szerző további működése nem a hazai pályát gazdagította.

*

A jelen kiadást a Ráday Gyűjteménnyel foglalkozó újabb irodalom – sajnos meglehetősen hiányos – jegyzéke és gondosan elkészített névmutató egészíti ki. (Segesváry Viktor: *A Ráday Könyvtár 18. századi története*. Megjelenik Ráday Gedeon halálának 200. évfordulója alkalmából. Bp. 1992. 361 p. /A Ráday Gyűjtemény tanulmányai 4./)

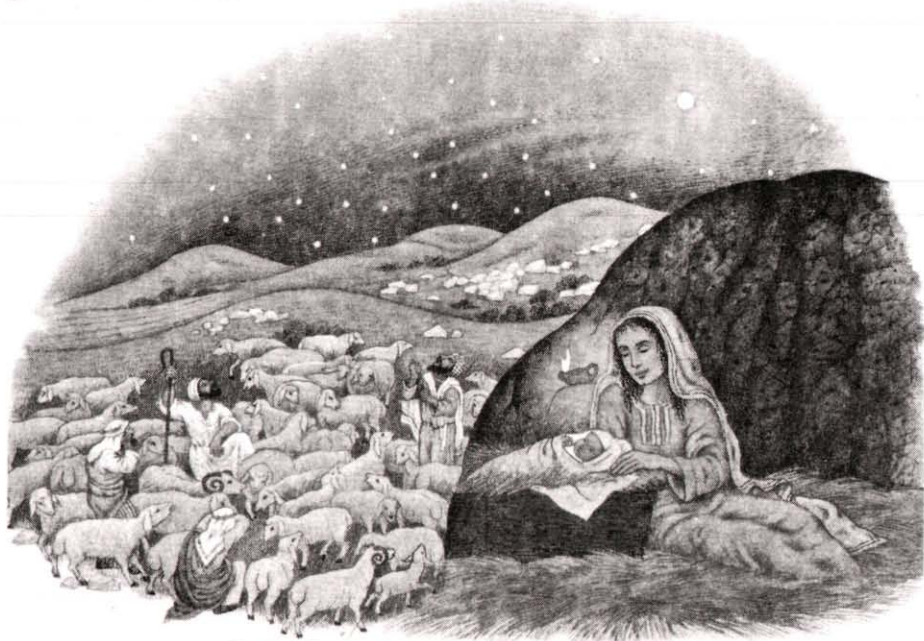
Somkuti Gabriella

„Mert egy gyermek születik nekünk, fiú adottik nekünk.” Ézsaiás 9,5

Gaal Éva grafikáiból

Jézus születése

„ÜDVÖZÍTŐ SZÜLETETT MA NEKTEK...” Lukács 2,11

